

[spilkuiut-sia-vykliuchno-ukrains-koiu-tse-istotne-zrostannia-volodymyr-kulyk-pro-sotsdoslidzhennia-u-hrudni.](https://sv.org.ua/2024/04/01/rozbudova-pivdennoyi-koreyi-pislya-vijny-1950-1953-rokiv/)

2. Розбудова Південної Кореї після війни 1950-1953 років - Стратегічна візія. Стратегічна візія. URL: <https://sv.org.ua/2024/04/01/rozbudova-pivdennoyi-koreyi-pislya-vijny-1950-1953-rokiv/>.

3. Богорадова Ю. Сенгор, Леопольд Седар Нійлан. *ВУЕ*. URL: <https://vue.gov.ua/Сенгор, Леопольд Седар Нійлан.>

СКАЛАЦЬКИЙ Ю. С.

студент 4 курсу, спеціальність Культурологія,
ВНЗ «Університет економіки та права “КРОК”»,
м. Київ

SkalatskiyYS@krok.edu.ua

МОЛОДІЖНІ ЦЕНТРИ ЯК ПРОСТІР СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ, КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасні молодіжні центри в Україні набувають особливої ваги в умовах швидких соціокультурних змін, цифрової трансформації та викликів воєнного часу. Молодіжні центри перестають виконувати роль лише інфраструктурних об'єктів чи майданчиків для заходів, перетворюючись на простори формування сенсів та виробництва нових культурних практик. Молодь, яка живе в умовах фрагментованості соціального досвіду, отримує можливість знайти середовище для культурної рефлексії, творчості та пошуку власної ідентичності і саме тому важливо розглядати молодіжні центри не як соціологічний та/або управлінський елемент молодіжної політики, а як культурний феномен, що має глибший вплив на суспільні трансформації.

Станом на жовтень 2025 року в Україні функціонує 643 молодіжні центри та молодіжні простори, з яких 529 – молодіжні простори, а 114 – це повноцінні молодіжні центри. [1] Цей показник особливо важливий у контексті війни, бо збереження й розвиток такої ширшої мережі свідчить про стійкість культурної інфраструктури та її значення для громад. Молодіжні центри не лише підтримують молодь у кризових обставинах, але й виконують роль середовищ формування солідарності, взаємопідтримки та локальної культурної пам'яті. Тобто їх функціонування підтверджує, що культура – це не лише мистецтво, а й спосіб соціальної взаємодії та творення спільнот, що особливо актуально в умовах нестабільності.

У культурологічному вимірі молодіжний центр постає як активний культурний актор – простір, який створює й транслює власні символічні коди, підтримує певні форми комунікації та моделі поведінки. Атмосфера таких центрів формується через естетику простору, стиль взаємодії, відкритість до діалогу та безпечність середовища. Молоді люди отримують можливість експериментувати з ролями, виявляти унікальні форми самовираження та взаємодіяти з іншими у межах культурних практик, що виникають у центрі. Це сприяє накопиченню культурного капіталу – важливого ресурсу, який визначає здатність молоді брати участь у соціальних процесах і впливати на них.

У межах молодіжних центрів розгортаються різні форми культурних практик: від неформальної освіти та волонтерських ініціатив до творчих майстерень, мистецьких акцій, кінопоказів і дискусійних клубів. Тут надзвичайно важливо, що навіть тренінги або зустрічі часто стають більше, ніж звичайні навчальні формати. Вони сприяють формуванню культури взаємодії, навичок рефлексії та критичного мислення. Волонтерські заходи перетворюються на ритуали солідарності та підтримки, а творчі хаби стають місцями виробництва нових форм молодіжної медіакультури. Тобто, кожна активність у центрі набуває культурологічного виміру, бо формує у молоді здатність інтерпретувати досвід і взаємодіяти з ним на символічному рівні.

У цьому контексті важливо зазначити, що в Україні вже 95 молодіжних центрів і просторів є інклюзивними, що робить їх відкритими для молоді з інвалідністю. [2]

Інклюзивність – це не лише про доступність, а й про культуру рівності, що впливає на формування спільнот, у яких визнання різноманіття є цінністю. Особливо це важливо зараз, оскільки багато молоді та дітей зазнали травм унаслідок повномасштабного вторгнення, і їм потрібні безпечні, підтримувальні та доступні простори, які сприятимуть їхньому благополуччю та включеності у спільноту.

Багато центрів поєднують культурні, освітні та творчі напрями, як, наприклад, Молодіжний центр Волині в Луцьку, де молодь може одночасно відвідувати англomовні клуби, брати участь у творчих програмах і користуватися відкритим коворкінгом. [3]

Сучасні молодіжні центри активно інтегрують цифрові технології та інноваційні формати взаємодії, що суттєво впливають на культурне середовище молоді. Використання соціальних мереж, платформ для дистанційної творчості та цифрових інструментів навчання створює нові можливості для культурного самовираження. Молодь формує онлайн-спільноти, практикує цифровий сторітелінг, веде відеоблоги, створює арт-проекти або медіапродукти, що стають частиною локальної та національної молодіжної культури. Міжнародні партнерські проекти сприяють появі нових гібридних форм культури, де поєднуються українські культурні традиції та глобальні тренди. У такий спосіб молодіжні центри стають майданчиками, де народжується культура участі, творчої комунікації й цифрової активності, що формує нові моделі культурної поведінки. Однак важливо зберігати баланс між технологічними інструментами й глибинною культурною роботою, оскільки є ризик, що інновації зведуться до поверхневих ефектів, не сприяючи розвитку культурної ідентичності молоді. Як приклад збереження такого балансу можемо навести наступне:

1. молодь створює VR-прогулянки історичними місцями, але перед цим працює із краєзнавцями та істориками, вивчаючи контекст, збираючи локальні історії;
2. центр використовує соцмережі, щоб залучати молодь до проектів, але самі активності, наприклад, інклюзивні події, культурні акції, допомога спільноті будуть відбуватися наживо;
3. молодь створює арт-проекти або подкасти онлайн, а паралельно бере участь у групових зустрічах з фасилітаторами, де проговорює теми і власні переживання;
4. центр використовує онлайн-ігри чи інтерактивні застосунки, але завдання та сценарії в іграх побудовані на реальних культурних питаннях: цінності громади та історична пам'ять.

Українські молодіжні центри можуть спиратися на міжнародний досвід, зокрема таких реальних закладів, які підтримують культуру самоврядування й експерименту. Наприклад, Haus der Jugend у Мюнхені це відкритий центр для молоді, де проводяться майстер-класи, творчі проекти та зустрічі молодіжних ініціатив. [4] Британські молодіжні центри, як-от The Park Community Centre у Брістолі, створюють простори для культурної співтворчості, де молодь бере участь у проведенні творчих лабораторій (dance, rap, art), фестивалів та медіапроектів, формуючи власні культурні продукти. [5] А в Польщі Міська Культура Сфера (Miejska Strefa Kultury) в Лодзі – приклад сучасної культурної інституції, де молодь має доступ до творчих центрів, арт-зон та освітніх програм. [6] Ці приклади підкреслюють, що молодіжні центри можуть бути дієвими осередками саме культуротворення, якщо зберігають фокус на культурній суб'єктності молоді.

Попри повномасштабну агресію РФ, молодіжні центри й надалі забезпечують підтримку молоді та залишаються важливими просторами для спільнот. Показовим є те, що у 2023 році Львівський обласний молодіжний центр увійшов до десятки найкращих в Україні та був запрошений до участі у Сьомому Всеукраїнському форумі молодіжних працівників і працівниць «Загартовані. Згуртовані», який відбувся 30 листопада – 2 грудня в Києві. [7] Із сьогоденної перспективи це підтверджує, що навіть у складних воєнних умовах молодіжні центри не лише втримували свою діяльність, а й демонстрували високий рівень професійності, стійкості та суспільної ваги.

Попри вагомні здобутки, існують і проблемні аспекти. Частина молодіжних центрів досі не розглядають себе як культурних акторів, зводячи роботу до тренінгових програм або соціальних активностей без системного культурологічного наповнення. Існує нерівномірність доступу до якісних просторів між регіонами, що створює ризик культурної нерівності. Окрім того, через воєнні дії деякі центри зруйновані або недоступні, що обмежує можливість молоді брати участь у культурних процесах. На рівні всієї системи відчутний брак досліджень, які б

дозволили оцінити вплив центрів на формування молодіжної ідентичності та розвиток локальних культур.

Водночас саме ці виклики підкреслюють необхідність подальшого розвитку культуротворчої функції молодіжних центрів. Важливо забезпечити молоді простір для самостійної ініціативи, підтримувати локальні культурні проєкти, інвестувати у професійний розвиток працівників центрів у сфері культурних практик та медіаторності, а також формувати мережеві зв'язки між центрами різних регіонів. Такі кроки дозволять зміцнити культурний потенціал молодіжної інфраструктури та зробити її важливим чинником розвитку українського суспільства.

У підсумку молодіжні центри можна розглядати як середовище, у якому формується сучасна молодіжна культура України. Вони стають просторами виробництва смислів, спільнот і моделей взаємодії, що допомагають молодим людям не лише адаптуватися до змін, а й активно впливати на них. У цьому й полягає їхня культурологічна цінність: молодіжні центри є осередками культуротворення, які формують нові покоління громадян і нові форми суспільної суб'єктності, особливо важливі в умовах трансформацій і викликів сучасності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про стан діяльності молодіжних центрів та молодіжних просторів в Україні. 05.11.2025. Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/news/pro-standiialnosti-molodizhnykh-tsentriv-ta-molodizhnykh-prostoriv-v-ukraini>
2. Молодіжні центри та простори, які є доступними для всіх категорій молоді, зокрема осіб з інвалідністю. Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/bezbaryernij-prostir/molodizhni-tsentry-ta-prostory-iaki-ie-dostupnymy-dlia-vsikh-katehorii-molodi-zokrema-osib-z-invalidnistiu>
3. Пропозиції Молодіжного центру. Молодіжний цент Волині. URL: <https://yc.volyn.ua/pages/offer>
4. Haus der Jugend. URL: <https://hausderjugend.de>
5. The Park Community Centre. URL: <https://www.parkcommunitycentre.org.uk>
6. Miejska Strefa Kultury. URL: <https://msk.lodz.pl/en/?>
7. Львівський обласний молодіжний центр увійшов до 10 найкращих в Україні. 12.12.2023. Департамент спорту, молоді та туризму Львівської обласної державної адміністрації. URL: <https://loda.gov.ua/news/86668>

ХРАБАН Т. Є.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри психології,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти,
м. Біла Церква

xraban.tatyana@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5169-5170>

ЖІНКА, ВІЙНА І МЕДІА: ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ТА ЇХ ФІЛОСОФСЬКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ

Ескалація російсько-української війни призвела до зростання кількості випадків психологічного та сексуального насильства над жінками, що, у свою чергу, стимулювало збільшення медійних матеріалів на цю тему. Проте кількісний приріст не завжди означає якість: попри суспільну значущість проблеми, у висвітленні таких чутливих тем журналісти часто порушують етичні норми. Це підкреслює потребу в переосмисленні інформаційних практик, адже від способу подачі матеріалів залежить культурне сприйняття жінки, війни та насильства.

Свобода слова є фундаментальною демократичною цінністю, однак вона передбачає відповідальність за вплив інформації на суспільство. Медіа як суспільний інститут здатні або підтримувати дискримінаційні практики, або протидіяти їм. Тому важливо, щоб журналісти не фіксували лише факт насильства, а розуміли соціальний контекст: історичну нерівність жінок, патріархальні уявлення та моральні стереотипи, що часто спотворюють реальне значення події. Нерідко некоректне фреймування призводить до викривлення причинно-наслідкових зв'язків,